

A francia kultúra sajátsága, hogy a kor nagy kihívásaira nem egyszerően egy lángészt produkál, de azonnal kettőt, hogy azután e két ikerszellem - jócskán vitatkozva egymással - lefolytassa azt a "francia párbeszédet", amelyet nem kell külön bemutatnunk senkinek, aki egy kicsit is jártas a betű világában: a Corneille - Racine, a Pascal - Descartes, (bár vannak, akik a Pascal - Montaigne párost tekintik jellemzőbbnek), vagy például a Rousseau - Voltaire életmű tekinthető ilyennek. Kevesen tudják, én sem tudtam eddig, de bizony két, egymással ugyancsak nehezen összeegyeztethető Camus-je is van a francia szellemiségnek.

Az egyik író, a keresztnéve Albert, paraszti család sarja, 1957-ben elnyerte a Nobel-díjat, legismertebb regénye a Közöny, A pestis, de nagy visszhangot váltott ki a Sziszüphosz mítosza című esszéjével is. Nekünk, magyaroknak, nagyon közel áll a szívünkhöz, mivel - sajnos majdnem egyedülként a nagy nyugati entellektüelek közül - nyíltan, keményen és határozottan kiállt a 56-os forradalmunk mellett: A ma-gyarok vére példa nélküli hitvallás mártírjaink áldozatai előtt: "A magára maradt Európában csak úgy maradhatunk hívek Ma-gyarországhoz, ha soha és sehol el nem áruljuk, amiért a magyar harcosok életüket adták, és soha, sehol, még közvetve sem igazoljuk a gyilkosokat. Nehéz minékünk méltónak lenni ennyi áldozatra."

A másik nem író - (hogy egészen pontosan micsoda, nehéz lenne definiálni: politikus, moralista, humanista, antifasiszta, aggódó emberjogi harcos, aki fél a szélsőségektől) -, a keresztnéve Jean-Yves, egészen biztosan nem paraszti család sarja, Nobel-díjat (eddig még) nem kapott, legismertebb nyilatkozatait, állásfoglalásait az általa vezetett, párizsi székhelyű, 1992-ben alakult, "független" (!) Európai Rasszizmust és Antiszemitizmust Kutató Központ (CERA) nevében teszi közzé. O, neves druszájához képest némi késéssel, 1999 őszén lopta be magát a szívünkbe, amikor az Európa Tanács egy jelentésének függelékeként, hivatalos álláspontként tüntette fel intézetének legfrissebb kutatási eredményeit: nagy a ve-szély, mivel a magyar parlamentben a MIÉP, valamint elnöke, Csurka István által egy idegengyűlölő, antiszemita, nyugatellenes irányultságú, szélsőséges párt van jelen! A Magyar Hírlapnak interjút is adott ezekben a zaklatott napokban (1999. szept. 30.), melyben félre nem érthető definíciók közzétételével segít az olvasóknak tájékozódni a politikai élet dzsungelében. Általánosnak vehető CERA-kritérium a fasiszta-populista pártok kiszűrésére az, hogy ezek "a nemzeti hovatartozást, mint pozitív értéket tekintik", továbbá jellemzi őket a "mániákus judeofóbia", valamint az, hogy botorul "elutasítják a külföldiek földtulajdonlását, amely nyíltan idegengyűlölő álláspont". A korabeli sajtóból jól nyomon követhető: Pokol Béla parlamenti képviselő (FKGP) felháborodottan vitatta, hogy egy magánvéleményt, egy magánintézeti dokumentumot egyáltalán napirendre tűzzön az Európa Tanács, vele szemben "a baloldaliság örömeiben" lubickoló Hegyi Gyula, az MSZP képviselője erősen helyeselte a Camus-jelentés Strasbourg-i megvitatását. Maga Jean-Yves Camus önérzetes és rendíthetetlen nyugalommal közölte: "Az elemzésemet mértéktartónak ítélem". Utal arra is, hogy felfogása szerint a határontúli magyarok az "áldozatkisebbségek" közé sorolandók, de ez senkit ne tévesszen meg, mert "úgy látom: nem lehet etnikai közösségeknek külön- vagy többletjogokat biztosítani".

Cikkgyűjteményem tanúsága szerint 2002 tavaszán is még nyilatkozott a Népszabadságnak, idézhetnénk tovább tehát, de minek? Ennyiből is bőven látható, hogy kifelé-miféle szerzet ez a másik Camus, a Jean-Yves, akit - töredelmesen be kell vallanom - én magam, az elmúlt évek viszontagságai közepette már teljesen el is felejtettem. Azért vagyok kénytelen mégis írni róla, mert jelentkezett a kis huncut, újra hallatott magáról.

Íme egy kis MTI-hír az elmúlt napokból: "Három magyar szervezet - a MIÉP, a Jobbik és a 64 Vármegye Ifjúsági Mozgalom - is rá-került arra a listára, amelyet egyes európai uniós tagállamok szélsőjobboldali pártjairól állítottak össze. A listát a Rasszizmus és Idegengyűlölet

Európai Megfigyelő Központja tanulmánya alapján határozták meg." Itt ugyan a CERA neve egy kicsit félre van fordítva, de ide a rozsdás bökökést, ha nem a mi kiváló Camus-nk és az ő intézete van e mögött. Jean-Yves ugyanis nem adja fel! O következetes, ő elvi harcot folytat, ő már 1999-ben is megmondta, és most is azt mondja! Bámulatos férfiú. És úgy látszik, jólelkek pénzelik is az intézetét, mert bizony 1999 óta a MIÉP helyzete ugyancsak megroggyant, ellentétben az ereje teljében működő CERA kutatási központtal. Az ő figyelmük nem lankad, és mindent elkövetnek azért, hogy az utolsó szó biztosan az övéké legyen.

Milyen szomorú, hogy találkozva e névvel - Camus - az egyértelmű tisztelet és hála helyett, erősen disszonáns érzéseket kelt bennem ez az öt betű. Persze Albert erről mit sem tehet szegény, őt még 1960 első napjaiban halálos autóbaleset érte. Ez a másik Camus talán, ha akkortájt született. Mégis van annak valami elgondolkasztató igazságmagva, hogy felemás, ellentmondó volt a múltban is, és maradt ma is hozzánk a francia szellem: amit egyik kezével ajándékoz, a másikkal kétszer annyit rombol.